

ન્યુ ગાલા અસાઇનમેન્ટ 2022 સોલ્યુશન

ધોરણ - 10 ગુજરાતી

Question Paper - 4

વિભાગ - B

(અ) નીચેનાં જોડકાં ઘોગ્ય રીત જોડીને ફરીથી લખો. (04)

ၫ၇

17. વૈષ્ણવજ્ઞન (અ) ગંગાસતી

18. શીલવંત સાધુને (બ) રદ્દિશ મણિયાર

19. માધવને દીઠો છે ક્યાંથ? (ક) નરસિંહ મહેતા

20. મુક્તાક (સ) અનિરુદ્ધ બ્રહ્મભદ્ર

(ઇ) હરીન્દ્ર એવે

၁၁

(બ) નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો:

(04)

21. 'સૂર, શરણાઈ અને ભીડ' દ્વારા લગ્નનું દૃશ્ય ફૂટ થાય છે.

(લગ્નનું, મૃત્યુનું, જન્મદિનનું)

22. ગાંધીજી પાસે સત્ય 'રૂપી સશક્ત આયુધ હતું.

(સત્ય, અહિંસા, પરિગ્રહ)

23. સગી નણંદના વીરા સાથે કાવ્યનાયિકાનો પતિ સંબંધ છે.

(નણાદોઈ, પતિ, દિયર)

24. બધે છે આદ્રતા છાઈ તેમાં મેં ભળવું ભલું. (આદ્રતા, દયા, ભીનાશ)

(ક) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો : (02)

25. ‘એક બપોરે કાવ્યના કવિ ભારવેલો અન્ધિ ઠારી દેવાનું કેમ કહે છે ?

➤ એક બપોરે કાવ્ય ના કવિ એ હવે કોઈ કાર્યમાં કે વસ્તુમાં રસ રહ્યો નથી, તેથી તે ભારવેલો અન્ધિ ઠારી દેવાનું કહે છે.

26. ‘ચાલો જીવ, જવાનું આગળ ...’ પંક્તિમાં ‘ચાલો જીવ’ એમ કાવ્યનાયક કોને કહે છે?

➤ ‘ચાલો જીવ, જવાનું આગળ ...’ પંક્તિમાં ‘ચાલો જીવ’ એમ કાવ્યનાયક પોતાને કહે છે.

(S) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો : (ગમે તે બે) (04)

27. ગંગાસતી પાનબાઇને કેવી વ્યક્તિની સંગત કરવાનું કહે છે?

► જે સંતના મન, વચન અને વાણીમાં એકરૂપતા હોય છે. જે આઠે પહોર દિવ્યાનંદમાં રહેતો હોય અને જે પરમાત્માના ધ્યાનમાં લીન હોય, જેનું જીવન નિર્માહી હોય અને જીવ ભજનમાં વ્યસ્ત રહેતો હોય, એવી વ્યક્તિની સંગત કરવાનું ગંગાસતી પાનબાઇને કહે છે.

28. કવિ પક્ષીને પામવા શું કરવાનું કહે છે ?

➤ કવિ પક્ષીને પામવા કહે છે, કે તેના પર તીર ચલાવવાનું નથી. પણ ક્યાંક છુપાઈને તેના મધુર ગીત સાંભળવાના છે. તેનાથી પક્ષીના મધુર કલરવનું સૌદર્ય માણવા મળશે, અને પક્ષી તેના પ્રભુ સાથે તારા હૈયામાં વાસ કરશે.

29. વાંસળીના સુર કંદંબ તેમજ ધૂળ પાસે શા માટે જાય છે ?

➤ વાંસળીનો સૂર વાંસળીથી, કૃષ્ણાથી છુટો પડી ગયો છે. તેથી કદાચ કૃષ્ણ જે વૃક્ષની ડાળી પર બેસીને વાંસળી વગાડતા હતા તે કંદંબવૃક્ષને કૃષ્ણ વિશે પૂછવા જાય છે. એ રીતે વૃદ્ધાવનમાં રસ્તાની ધૂળ ને પૂછે છે કે આ રસ્તેથી કૃષ્ણને ક્યાંય જતા જોયો છે ખરા ?

(ઇ) નીચેના પ્રશ્નોના આઠ-દસ વાક્યોમાં મુદ્દાસર ઉત્તર લખો : (ગમે તે બે)
(06)

30. 'હું એવો ગુજરાતી કાવ્યમાં કવિએ ગુજરાતના મહિમાગાન માટે
પ્રયોજયેલા વિવિધ સંદર્ભો સ્પષ્ટ કરો.

➤ 'હું એવો ગુજરાતી' કાવ્યમાં કવિએ ગુજરાતના મહિમાગાન માટે
પ્રયોજેલા વિવિધ સંદર્ભો સમજવા જરૂરી છે. ગુજરાતની ભૂમિનું
પ્રાકૃતિક સૌંદર્ય નર્મદા, મહીસાગર, વગેરે નદીઓ, અરવલ્લી,
શત્રુંજય, ગિરનાર, વગેરે પર્વતો અને રણાકરને કારણે ખીલી ઊડવું
છે. ગિરનાં સિંહો તો વિશ્વમાં વિખ્યાત છે. નવરાત્રિ પ્રસંગે

કાણાંવાળી માટલીમાં મુકાતો ગર્ભદીપ અને એની ફરતે ગવાતાં રાસ-ગરબાની રમઝટથી વાતાવરણ ભક્તિમય બની જાય છે. સૂર્યમંદિરનો મહિમા પણ અનોખો છે. દ્વારકાના કૃષ્ણ સૌને પ્રેમરૂપી અમૃતનું પાન કરાવે છે. આ ભૂમિએ ભારતદેશને ગાંધીજી અને સરદાર જેવા મહાપુરુષોની લેટ આપી છે. ગાંધીજીએ સત્યરૂપી શાસ્ત્રથી બ્રિટિશરોને હલાવી નાખ્યા અને દેશને આજાદ કર્યો. સરદારની એક હાકથી ઘેડુતોએ બ્રિટિશરોના વિચિત્ર કાયદાનો વિરોધ કર્યો. આ ભૂમિ પર નરસિંહનાં પ્રભાતિયાં ઘેર ઘેર ગવાય છે. મીરાં અને પ્રેમાનંદ,

વિજાણંદનનું વાણિંત્ર, પરમાત્માનું એકાગ્રચિતે ધ્યાન ધરતા
ભગવાધારી સંતો, વગેરે ગુજરાતની આધ્યાત્મિક સમૃદ્ધિ છે.
ગુજરાતની ભૂમિ સંતો અને શૂરવીરોની ભૂમિ છે. ગુજરાતની
અસ્મિતા અને સંસ્કૃતિનું રક્ષણ કરવામાં એમનું મોટું યોગદાન
�ે.

31. ‘તમે રાજરાણીનાં ચીર સમ, અમે રંક નારની ચુંદડી !’ દ્વારા કવિ
શું કહેવા માગે છે ?

➤ “તમે રાજરાણીનાં ચીર સમ, અમે રંક નારની ચુંદડી” આ પંક્તિ
દ્વારા કવિ કહે છે કે ઈશ્વર રાજરાણીનાં ચીર જેવા છે. જેમ રાજરાણી
જે ચીર એટલે કે ચુંદડી પહેરે છે. તે બે-ચાર વાર પહેરીને કોઈ
ગરીબ સ્ત્રીને આપી દે છે, પણ ગરીબ સ્ત્રીને મન એ ચુંદડી મૂલ્યવાન
હોય છે. તે વાર-તહેવારે ચુંદડી પહેરે છે. અને તે સુહાગણ સ્ત્રી મૃત્યુ
પામે ત્યારે તને એ જ ચુંદડી ઓફાડે છે. આમ ઈશ્વરની દીધી

કોઈપણ વસ્તુ એટલી જ મૂલ્યવાન છે. અમે એને જિંદગીભર
સાથે રાખીએ છીએ, અથવા અમારા મને એ ચીરસ્મરણીય છે.

32. 'એક બપોર' કાવ્યનો મધ્યવતી વિચાર સ્પષ્ટ કરો.

> 'એક બપોર' કટાવ છંદમાં લખાવેલી, રાવજુ પટેલની કવિપ્રતિભાને સુંદર રીતે વ્યક્ત કરતી કવિતા છે. 'સારસી' તેમજ 'ઘેતર' બંને પ્રતીકો છે. ઘેતર જેનાથી રખિયામણું હતું એ 'સારસી' ઊડી જાય છે, ને ઘેતરના ઘેડુના ચિત્તમાં એથી ઘરો વિષાદ પ્રગટે છે. 'સારસી' એ પ્રિયતમા કે પત્નીનું પ્રતીક છે કે કેમ એની કશી સ્પષ્ટતા કવિએ કાવ્યમાં કરી નથી. એથી એ ગોપિત રહસ્ય અનેક અર્થની વ્યંજનાઓમાં ભાવકને ઘરા રસાનુભવમાં લઈ જાય છે. ઘેતર

જીવનનું પ્રતીક છે, એ સમજાય એવું છે. કાવ્યનું શીર્ષક 'સારસી' નથી, પણ 'એક બપોરે' એવું છે. કેટલાક સાહિત્યકારો કાવ્યની આ ઘટનાને અકાળે, નાની ઉંમરે મૃત્યુ પામેલા, કાવ્યના કવિ રાવજી પટેલ સાથે જોડે છે. જોકે કાવ્યમાં એ અંગે પણ કશો આધાર નથી. જોકે જેઓ રાવજીના થયેલા અકાળ અવસાનની ઘટનાને જાણે છે તેઓ કાવ્યનો આસ્વાદ એ રીતે લેતા હોય તોપણ એમાં કશું ખોટું નથી. બપોરે જમવા બેસતાં, ધેરા વિષાદમાં અટવાયેલા કવિને સારસીનું એકાએક ઊરી જવું, કોરી ખાય છે. કશું ગમતું નથી, ઢોચકી – છાશ – રોટલા

- ચલમ - તમાકુ - કશામાં રસ નથી રહ્યો. જિંદગી નિરસ બની ગઈ છે. ઘેતરમાંની સારસી વિખાદના કેન્દ્રમાં છે, કદાચ એ કાવ્યનાયકના જીવનની નિયતિ છે, તો એ સમય (મધ્યાન - એક બપોર) પણ વિખાદને વધુ ઘેરો બનાવે છે. મધ્યાહ્ન એટલે જીવનનો મધ્યભાગ. કવિએ એમના એક કાવ્યમાં કહ્યું છે એમ જાણો 'પીળે રે પાંડે લીલા ઘોડા ઝૂજ્યા, ઝૂજ્યા અબકાતાં રાજ, ઝૂજ્યા મલકાતાં કાજ.' અકાળે પ્રાણિતત્વરૂપ સારસીનું ઊડી જવું, જીવન (ઘેતર) માંથી રસકસ ને પણ જાણો સાથે લઈ જાય છે. આમ, 'એક બપોરે' શીર્ષક દ્વારા કવિ

કાવ્યની અનેક અર્થવ્યંજનાઓને ગોપિત રાખીને ભાવકના
ચિત્તમાં વિશેષ રસાનુભવ કરાવે છે.

Thanks

For watching